

Protokół

kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Urzędzie Gminy w Rytwianach

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Urząd Gminy Rytwiany, ul. Staszowska 15 28-236 Rytwiany REGON:000542965, NIP: 866-12-08-144. Wójtem Gminy Rytwiany jest Pan Grzegorz Forkasiewicz. Gminę Rytwiany zamieszkuje ok. 6 480 mieszkańców.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach: Grzegorz Trapcia – Wojewódzki Koordynator realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, inspektor Wieloosobowego Stanowiska ds. Analiz i Nadzoru nad SAC oraz Anna Korcipa – inspektor Wieloosobowego Stanowiska ds. Analiz i Nadzoru nad SAC na podstawie art. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 25 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dnia 3 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 126, poz. 718) oraz odpowiednio upoważnień Nr 117/2013 i 118/2013 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniu 25 lutego 2013 roku. Z uwagi na konieczność uzupełnienia dokumentacji kontrolnej, czynności zostały zakończone w dniu 8 marca 2013 roku po przekazaniu do Wydziału Polityki Społecznej przez jednostkę kontrolowaną informacji na temat działań będących przedmiotem postępowania kontrolnego.

Dokonano wpisu do *Książki kontroli Urzędu Gminy* pod pozycją nr 2/2013.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą:

Realizacja przez samorząd gminny zadań własnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

1. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2011 r. do dnia kontroli.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ad. 1 Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Rada Gminy Rytwiany przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 uchwałą Nr XI/70/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 roku.

Liczący 4 strony Program nie zawiera właściwej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy. Zaprezentowane w *analizie problemów społecznych* dane statystyczne dotyczące liczby interwencji policyjnych podjętych w rodzinach dotkniętych przemocą oraz liczby założonych Niebieskich Kart dotyczą wyłącznie 2010 roku. Powyższa diagnoza nie zawiera danych statystycznych z lat ubiegłych, jak również cech demograficznych ofiar i sprawców, np. wieku, płci, w związku z czym nie ma możliwości określenia tendencji zjawiska przemocy dla Gminy Rytwiany.

Harmonogram stanowiący załącznik nr 1 do Gminnego Programu w okresie realizacji objętym kontrolą zakładał:

- a. powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- b. prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:
 - podejmowanie w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie działań mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy,
 - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - opracowanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
 - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
- c. systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, prowadzenia interwencji kryzysowej,

Koncept

- d. organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- e. realizację na terenie Gminy działań o charakterze informacyjno-profilaktycznym mających na celu zmianę postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie (załącznik nr 1).

Zarówno Gminny Program, jak i uchwała którą został przyjęty nie zawierają zapisu dotyczącego sporządzania okresowej, cyklicznej sprawozdawczości z realizacji Programu. W związku z powyższym w dniu przeprowadzenia kontroli Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Pani Ewa Majsak sporządziła sprawozdanie z wykonania Programu w okresie objętym kontrolą. Jak wynika ze sprawozdania w okresie 1.01.2011 do 25.02.2013 roku Program był realizowany w nieznacznym stopniu.

W okresie objętym kontrolą realizowano jedynie 2 z 5 przewidzianych w harmonogramie zadań:

- 25 lipca 2011 roku powołano Zespół Interdyscyplinarny, który jak wynika z przekazanego przez jednostkę w Statystycznej Aplikacji Centralnej sprawozdania jednorazowego za 2011 rok (symbol: PS.VI.ZI.2012) oraz analizy dokumentacji z roku 2012, do dnia 12 grudnia 2012 roku nie odbył żadnego posiedzenia. W związku z czym nie realizował zadań wynikających z art. 9a ust. 7 i 9b ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak również nie wykonywał działań wynikających z harmonogramu Gminnego Programu, którego jest jednym z głównych realizatorów.
- realizowano działania o charakterze informacyjno – profilaktycznym mające na celu zmianę postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie za pomocą upowszechnienia materiałów edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie (ulotki i broszury wydane m.in. przez: Niebieską Linie, PARPA, Urząd Marszałkowski w Kielcach, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej). Ulotki i broszury informacyjne udostępniano w Ośrodku Zdrowia w Rytwianach, Urzędzie Gminy w Rytwianach, Punkcie Pierwszego Kontakt dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym, Gminnym Centrum Kultury Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach. Na tablicy informacyjnej w Ośrodku Pomocy Społecznej zamieszczone są plakaty i broszury dotyczące wszczęcia i prowadzenia procedury Niebieskie Karty, działalności Stowarzyszenia Bezpieczny Powiat Staszowski – udzielającego pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, a także informacje na temat udzielania pomocy dziecku dotkniętemu przemocą w rodzinie. Tablica zawiera także aktualne informacje na temat dyżurów w Punkcie Przyjęć Interesantów działającym przy Komendzie Powiatowej Policji w Staszowie.

Pozostałe zadania przewidziane w harmonogramie Gminnego Programu do dnia kontroli nie były realizowane (załącznik nr 2).

Ad. 2 Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Jak wynika ze sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przedłożonego przez kierownika ośrodka pomocy społecznej na terenie Gminy Rytwiany funkcjonuje Punkt Pierwszego Kontakt dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym. Z informacji przekazanej do tut. Wydziału przez Urząd Gminy w Rytwianach w dniu 8 marca 2013 roku wynika, iż w/w Punkt w okresie objętym kontrolą udzielał pomocy również osobom ze środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2011 roku do Punktu zgłosiło się 6 klientów z problemem przemocy w rodzinie, natomiast w roku 2012 – 8. Nie uzyskano informacji czy w przypadku osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które zgłosiły się do punktu po pomoc została wszczęta procedura Niebieskie Karty. (zał. nr 3).

Zgodnie z art. 9d ust. 2 procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Ponadto zgodnie z ust. 3 w/w podstawy prawnej przedstawiciele podmiotów, o których mowa w ust. 2, realizują procedurę "Niebieskie Karty" w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Pomimo, iż terapeuta prowadzący spotkania w Punkcie jest członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rytwianach i w ramach Punktu świadczy pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – nie został powołany do zespołu interdyscyplinarnego, ani też do żadnej z grup roboczych.

Ze względu na fakt, iż z usług Punktu Konsultacyjnego w gminie Rytwiany mogą korzystać i korzystały osoby dotknięte przemocą w rodzinie, punkt taki powinien być zarejestrowany w Statystycznej Aplikacji Centralnej. Konieczność rejestracji tego typu jednostek obowiązuje od 2010 roku. Ponadto działalności Punktu Konsultacyjnego, który świadczył również pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie nie wykazywano w rocznych sprawozdaniach resortowych PRZEMOC Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zarówno w okresie I-XII 2011 jak i w okresie I-XII 2012.

Informacje na temat oferty pomocowej Punktu widnieją na stronie internetowej Urzędu Gminy Rytwiany, jednakże wynika z nich, że Punkt świadczy pomoc jedynie dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.

W okresie kontroli Gmina Rytwiany nie realizowała działań edukacyjnych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców z tych rodzin.

Ad 3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Gmina Rytwiany nie posiada żadnych, formalnie opracowanych procedur na wypadek pojawienia się konieczności umieszczenia osoby doznającej przemocy w ośrodku wsparcia jak również nie dysponuje ośrodkiem wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Uzyskanie schronienia poza miejscem zamieszkania dla osoby dotkniętej przemocą wiąże się ze zmianą środowiska i dotychczasowego stylu życia spowodowanymi m. in. długotrwałymi

Główny

dojazdami do pracy bądź szkoły lub całkowitą rezygnacją z dotychczasowego zatrudnienia, koniecznością zmiany szkoły, utratą kontaktu z krewnymi etc.

Jak twierdzi kierownik ośrodka pomocy społecznej w okresie objętym kontrolą nie zachodziła konieczność zapewnienia osobom schronienia w ośrodkach wsparcia ze względu doświadczenie przemocy w rodzinie przez te osoby. Jednakże w toku kontroli, w trakcie analizy formularza Niebieskiej Karty A, założonej w okresie objętym kontrolą tj. w dniu 12 listopada 2012 r. przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Staszowie na rzecz mieszkanki gminy Rytwiany doznającej ze strony męża od kilku lat przemocy fizycznej i psychicznej, jako jedną z możliwych do udzielenia form pomocy zaznaczono umieszczenie w/w w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W przedstawionej kontrolującym dokumentacji Zespół Interdyscyplinarny nie ustosunkował się do wniosku podmiotu zakładającego Niebieską Kartę (zał. nr 4).

Ad 4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego

Zespół Interdyscyplinarny w gminie Rytwiany został powołany Zarządzeniem nr 24/2011 Wójta Gminy Rytwiany z dnia 25 lipca 2011 roku. Do Zespołu powołani zostali:

1. Małgorzata Pawelec – przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach
2. Katarzyna Sikora – przedstawiciel GOPS w Rytwianach
3. Marcin Mich – przedstawiciel GOPS w Rytwianach
4. Halina Skowron – przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rytwianach
5. Zdzisław Kuca – przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Staszowie
6. Elżbieta Adamiec – przedstawiciel Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rytwianach
7. Dorota Saramak – przedstawiciel Publicznej Szkoły Podstawowej w Strzegomiu
8. Małgorzata Olszowy- przedstawiciel Zespołu Placówek Oświatowych w Sichowie Dużym
9. Anna Maciejewska – Pachowicz- przedstawiciel Gminnego Samorządowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rytwianach
10. Paweł Jastrząb- przedstawiciel Klubu Sportowego „Baszta” Rytwiany
11. Agnieszka Zielińska- przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Staszowie
12. Agata Smągłowska- przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Staszowie
13. Ewa Wielgus- przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Staszowie (zał. nr 5).

Zdaniem zespołu kontrolującego bezzasadne jest powołanie w skład Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela miejscowego klubu sportowego, który w swej działalności statutowej nie wykonuje żadnych zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w związku z czym nie może też wykonywać żadnych zadań Zespołu w ramach obowiązków służbowych. Zgodnie z art. 9a ust. 5 ustawy: „w skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także (...) przedstawiciele podmiotów innych niż określone w ust. 3, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

Tryb i sposób funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego określa uchwała Nr XI/71/2011 Rady Gminy Rytwiany z dnia 30 czerwca 2011 roku w sprawie uchwalenia

Kowalska

regulaminu określającego tryb, sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Porozumienia, na podstawie których powołano Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Rytwiany zostały podpisane przez Wójta Gminy Rytwiany oraz podmioty, których przedstawiciele tworzą skład Zespołu w dniu 5 lipca 2011 roku. Odnosząc się do trybu określonego w §4.1 powyższej uchwały pierwsze posiedzenie zespołu powinno się odbyć do dnia 19 lipca 2011 roku (**zał. nr 6**). Jednak Zespół Interdyscyplinarny powołany został dopiero Zarządzeniem Wójta Gminy Rytwiany z dnia 25 lipca 2011 r. Powołanie Zespołu było jednak tylko formalne, gdyż jego pierwsze posiedzenie odbyło się dopiero 12 grudnia 2012 r., a więc **po ponad 15 miesiącach od momentu jego powołania przez Wójta Gminy Rytwiany**. Stanowi to naruszenie art. 9a ust.7 znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym **posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące**. W okresie objętym kontrolą, od momentu powołania zespołu interdyscyplinarnego jego członkowie powinni uczestniczyć w co najmniej 6 posiedzeniach, z czego pierwsze posiedzenie – zgodnie z trybem określonym w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powinno odbyć się w ciągu trzech miesięcy od daty powołania zespołu.

W dniu prowadzenia kontroli złożono do Wójta Gminy Rytwiany zapytanie na piśmie dt. przyczyn zaniechania działalności Zespołu Interdyscyplinarnego (**zał. Nr 7**). W piśmie znak: OR.1710.2.2013.EM, które wpłynęło do Wydziału Polityki Społecznej 5 marca 2013 roku, Wójt Gminy Rytwiany odniósł się jedynie do okoliczności zaniechania realizacji zapisu określonego w § 4.1 uchwały Rady Gminy Rytwiany, tłumacząc, iż "termin na zwołanie pierwszego posiedzenia Zespołu interdyscyplinarnego, określony w Uchwale Rady Gminy Rytwiany Nr XI/71/2011 nie został dotrzymany z powodu jego przeoczenia".

Organ wykonawczy Gminy Rytwiany w przesłanej odpowiedzi w żaden sposób nie ustosunkował się do przytoczonych w przedłożonym mu przez zespół inspektorów piśmie, zaniechań wynikających z regulacji nadrzędnej tzn. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). (**załącznik nr 8**).

W związku z powyższym należy uznać, iż przez okres 15 miesięcy, od momentu powołania, Zespół nie realizował żadnego z zadań ustawowych wynikających z art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto nie realizował obowiązków nałożonych w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. Nr 209, poz. 1245 z późn. zm.).

Organem odpowiedzialnym za powyższe zaniechania jest Wójt Gminy Rytwiany, który jest organem wykonawczym gminy, jemu też zostało powierzona wykonanie uchwał Rady Gminy Rytwiany Nr XI/70/2011 z dnia 30 czerwca 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 oraz Nr XI/71/2011 z dnia 30 czerwca 2011 roku w sprawie uchwalenia regulaminu określającego tryb, sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Zgodnie z § 4. 1 w/w uchwały: **posiedzenia Zespołu zwoływane są przez Przewodniczącego lub na wniosek ¼ członków Zespołu, z tym, że pierwsze posiedzenie Zespołu zwołuje Wójt Gminy Rytwiany w terminie 14 dni od dnia podpisania porozumień, o których mowa w § 2 ust. 2.**

Kowalski

Sposób funkcjonowania grup roboczych oraz prowadzenia procedury Niebieskie Karty

W dniu 12 grudnia 2012 roku odbyło się pierwsze, inauguracyjne posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego. W spotkaniu uczestniczyło 10-ciu z 13-stu powołanych w jego skład członków. W posiedzeniu nie wzięli udziału: Małgorzata Pawelec – przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach, Paweł Jastrząb – przedstawiciel Klubu Sportowego „Baszta” Rytwiany oraz Agnieszka Zielińska – przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Staszowie. W trakcie posiedzenia w głosowaniu jawnym dokonano wyboru Przewodniczącego Zespołu Pana Marcina Micha – przedstawiciela Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zarówno biorący udział w posiedzeniu członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego jak i nieobecni w tym dniu przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przedstawiciel Zespołu Kuratorskiego Służby Sądowej Sądu Rejonowego podpisali oświadczenie o zachowaniu poufności danych z datą 12 grudnia 2012 roku. Do dnia prowadzenia kontroli przedstawiciel Klubu Sportowego „Baszta”, Pan Paweł Jastrząb nie złożył oświadczenia, o którym mowa w art. 9c ust. 3.

W okresie objętym kontrolą odbyło się 6 spotkań grup roboczych, z czego 2 dotyczyły grupy roboczej, której skład ustalono formalnie podczas pierwszego spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego tj. w dniu 12 grudnia 2012 roku. Powołano wówczas 7 osobową grupę roboczą, która w okresie objętym kontrolą w pełnym składzie spotkała się 1 raz, tj. 17 grudnia 2012 roku. Wówczas wstępnie omówiono sytuację 8 rodzin dotkniętych przemocą. Spośród 8 zaproszonych osób doświadczających przemocy na spotkanie przybyły 4, które poinformowały członków grupy roboczej o swojej aktualnej sytuacji życiowej. Grupa robocza podjęła decyzję o wezwaniu na kolejne posiedzenie wszystkich sprawców przemocy w w/w rodzinach. Drugie posiedzenie grupy roboczej odbyło się w niepełnym składzie (nieobecni: Agnieszka Zielińska oraz Małgorzata Olszowy) w dniu 28.12.2012 roku. Na posiedzenie wezwano 9 sprawców przemocy, z czego 8 pochodziło z rodzin, których sytuacja omawiana była podczas poprzedniego spotkania. Jak wynika z dokumentacji, podczas trwającego 2,5 h posiedzenia omówiono przypadki stosowania przemocy w rodzinie z 6 sprawcami oraz wypełniono 6 Niebieskich Kart D. Trzech spośród wezwanych sprawców nie stawilo się na posiedzenie, w związku z czym podjęto decyzję o ich ponownym wezwaniu.

Powołanie pozostałych grup roboczych, których posiedzenia zorganizowano w dniach: 20.12.2012, 11.01.2013, 4.02.2013 oraz 22.02.2013 r. nie zostało formalnie odnotowane w dokumentach Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawionych kontrolującym w dniu kontroli (zał. nr 9).

Żadna z grup roboczych działających w Gminie Rytwiany nie spełniała wymogów przewidzianych art. 9a ust. 11 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym w skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia.

W dniu przeprowadzenia kontroli dokonano analizy 8 losowo wybranych teczek klientów, założonych w związku z wszczęciem procedury Niebieskie Karty (NK), z czego

K. K.
K. K.

4 NK zostały założone w 2011 roku, 3 NK w 2012 roku, 1 NK na początku 2013 roku. Powyższe teczki zawierały:

- wypełniony formularz Niebieskiej Karty A (oryginał) wraz z pismem przewodnim instytucji wszczynającej procedurę (Komendy Powiatowej Policji w Staszowie) z widniejącą pieczęcią wpływu do Ośrodka Pomocy Społecznej/Urzędu Gminy,
- zaproszenia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie na posiedzenie grupy wraz ze wskazaniem terminu i miejsca posiedzenia wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru pisma przez adresata,
- wezwania sprawców na posiedzenie grupy roboczej wraz ze wskazaniem terminu i miejsca spotkania wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru pisma przez adresata.

Należy zauważyć, iż Niebieskie Karty które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2011 i pierwszych trzech kwartałach 2012 r. zostały wstępnie rozpatrzone dopiero w dniu 12 grudnia 2012 r. Do tego czasu nie podejmowano w gminie Rytwiany żadnych działań w ramach procedury Niebieskie Karty zmierzających do udzielenia pomocy osobom/rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Ponadto żadna ze spraw poddana kontroli nie zawierała:

- wypełnionej przez grupę roboczą lub Zespół w **sposób kompletny i prawidłowy** Niebieskiej Karty C, zawierającej kompleksowy plan pomocy na rzecz danego środowiska dotkniętego przemocą w rodzinie uwzględniający podział zadań i kompetencji pomiędzy członków grupy roboczej/zespołu oraz potrzeby osób dotkniętych przemocą w rodzinie – w szczególności dzieci,
- wskazania kolejnych terminów spotkań grupy roboczej na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz posiedzeń z udziałem sprawców przemocy,
- wypełnionej przez grupę roboczą lub Zespół w **sposób kompletny i prawidłowy** Niebieskiej Karty D na rzecz sprawców przemocy z uwzględnieniem zobowiązań sprawcy przemocy.

W sprawie prowadzonej na podstawie Niebieskiej Karty „A” przekazanej do Urzędu Gminy w Rytwianach przez Komendę Powiatową Policji w Staszowie pismem syg. ED.RJ.5103/219/11 w dniu 21.12.2011 roku, zespół interdyscyplinarny nie podjął żadnych działań mających na celu opracowanie i realizację kompleksowego planu pomocy rodzinie pomimo, iż:

- 16 grudnia 2011 roku funkcjonariusze KPP w Staszowie interweniowali w związku z przemocą w rodzinie, czego konsekwencją było wypełnienie na rzecz kobiety doświadczającej ze strony męża przemocy Niebieskiej Karty „A”. W momencie prowadzonej interwencji sprawca miał (jak wynika z NK „A”) we krwi 1,68 mg/l alkoholu i został zatrzymany przez Policję do wytrzeźwienia,
- w rodzinie poza ofiarą bezpośredniej przemocy – żoną mężczyzny, która jak wynika z pisemnego oświadczenia złożonego w dniu 14 grudnia 2012 roku nie oczekuje pomocy ze strony zespołu – jest dwoje dzieci: chłopiec i dziewczynka, w momencie interwencji miały one odpowiednio 2 i 9 lat. Jak wynika z art. 9d ust. 1 przedmiotowej ustawy: podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. W związku z powyższym wszelkie działania w ramach procedury

Niebieskie Karty powinny być podejmowane z urzędu niezależnie od woli osób, których w/w procedura dotyczy.

Ponadto w Niebieskiej Karcie „D” w/w sprawy pkt. XV wskazano, iż raz w miesiącu grupa robocza będzie dokonywać okresowej oceny sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, jednakże dokumentacja sprawy nie zawiera jakichkolwiek informacji na temat monitorowania sytuacji rodziny (zał. nr 10).

W sprawie prowadzonej na podstawie Niebieskiej Karty „A” przekazanej do Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach przez Komendę Powiatową Policji w Staszowie pismem syg. ED.RJ.0151/641/12 w dniu 25.06.2012 roku zespół interdyscyplinarny nie podjął żadnych działań mających na celu opracowanie i realizację kompleksowego planu pomocy rodzinie. Na odrębnych posiedzeniach grupy roboczej formularze Niebieskiej Karty C- dla ofiary oraz Niebieskiej Karty D – dla sprawcy nie zostały wypełnione, gdyż wezwane osoby nie wyraziły na to zgody. Zgodnie z art. 9d ust. 1 znowelizowanej w 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.**

Grupa Robocza nie opracowała i nie realizuje kompleksowego planu pomocy na rzecz w/w rodziny pomimo, iż:

- Osoba doświadczająca przemocy w rodzinie oświadczyła w NK „A”, iż doznaje przemocy fizycznej, psychicznej od 12 lat,
- W rodzinie poza żoną mężczyzny, jest małoletni syn (w chwili wszczęcia procedury miał 15 lat),
- Osoba, co do której zachodzi podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie była leczona psychiatrycznie,
- Sprawca przemocy wobec ofiary użył groźby karalnej, uszkodził mienie, a ofiara przemocy – zgodnie z treścią NK „A” –ze strony sprawcy doznała uszkodzeń ciała (krwawienia).

Dokumentacja jest prowadzona w sposób nierzetelny i niespójny. Na odrębnych posiedzeniach grup roboczych osoba dotknięta przemocą w rodzinie oraz sprawca przemocy złożyli oświadczenia o braku oczekiwań pomocy ze strony zespołu z uwagi na fakt, iż sytuacja opisana w formularza NK „A” była jednorazowym incydentem. Z dokumentacji zgromadzonej przez Zespół Interdyscyplinarny wynika, iż przemoc w tej rodzinie występuje od 12 lat. (zał. nr 11).

Ponadto zespół inspektorów dokonał analizy 4 Niebieskich Kart założonych w okresie podlegającym kontroli przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Trzy z 4 Niebieskich Kart stanowiących załącznik do rodzinnego wywiadu środowiskowego zostały założone przez pracowników socjalnych w konsekwencji uprzednio przekazanych w tej sprawie do GOPS w Rytwianach pism z Komisariatu Policji informujących o wystąpieniu sytuacji przemocy w rodzinie. Wszystkie zostały wypełnione w 2011 roku, z czego jeden formularz Pomoc Społeczna – Niebieska Karta wypełniono w dniu 26 września 2011 roku, podczas gdy od 13 września 2011 roku przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej zobowiązani są w przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia o występowaniu przemocy w rodzinie wypełnić formularz Niebieskiej Karty A, stanowiący załącznik nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

Konwija

13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów procedury Niebieska Karta. Niebieska Karta nie stała się przedmiotem pracy zespołu interdyscyplinarnego, pomimo iż została założona w okresie wprowadzonego w życie obowiązku przekazywania wypełnionej Niebieskiej Karty przewodniczącemu zespołu. Niebieskie Karty założone przez pomoc społeczną nie stanowiły dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego i zostały włączone do akt znajdujących się w GOPS. Rodziny te miały zostać objęte monitoringiem przez pracowników socjalnych. Z analizy dokumentacji wynika jednakże, iż wizyty monitorujące były prowadzone na potrzeby aktualizacji wywiadu środowiskowego i w kontekście oceny sytuacji materialno-bytowej rodzin, kwalifikującej te środowiska do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej. W dokumentacji nie ma informacji na temat diagnozy sytuacji życiowej tych osób w kontekście doznawanej przemocy oraz opracowanych w związku z nią planów pomocy. Fakt ten potwierdzają również dane zawarte sprawozdaniu resortowym MPiPS Przemoc za okres I-XII 2011 gdzie wykazanim Niebieskim Kartom stanowiącym załącznik do rodzinnych wywiadów środowiskowych nie towarzyszyła jakakolwiek forma pomocy – w pozostałych rubrykach formularza sprawozdania GOPS w Rytwianach wykazał jedynie wartości zerowe (zał. nr 12).

Sposób prowadzenia procedury Niebieskie Karty, w szczególności: brak opracowanego kompleksowego, długofalowego planu pomocy na rzecz danego środowiska; brak dokumentowania przez grupy robocze wszelkich działań realizowanych, jak również planowanych do realizacji na rzecz danej rodziny; brak notatek z monitoringu jak również brak wskazania w dokumentacji kolejnych terminów spotkań grup roboczych na rzecz danej osoby wskazuje, iż procedura nie jest prowadzona w sposób prawidłowy.

Jak wynika z wyjaśnień przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego Pana Marcina Micha do dnia kontroli żadna z prowadzonych w oparciu o Niebieską Kartę spraw nie została zakończona z uwagi na przesłanki, o których mowa w § 18. 1. Rozporządzenia, w myśl którego zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Pisemne oświadczenie osoby doznającej przemocy w rodzinie, czy osoby stosującej przemoc w rodzinie o braku potrzeby uzyskania pomocy ze strony zespołu interdyscyplinarnego bądź grupy roboczej nie stanowi podstawy prawnej do wstrzymania lub zakończenia realizacji procedury Niebieskie Karty.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

- 1) Rada Gminy Rytwiany Rady przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 uchwałą Nr XI/70/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 roku. W roku 2012 realizowane były jedynie 2 z 5 zadań przewidzianych harmonogramem programu;
- 2) Sposób prowadzenia procedury Niebieskie Karty na rzecz 12 środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie przez grupy robocze nie spełnia standardów określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”;
- 3) Na terenie Gminy Rytwiany funkcjonuje Punkt Pierwszego Kontakt dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym. Z informacji przekazanej do tut. Wydziału przez Urząd Gminy w Rytwianach w dniu 8 marca 2013 roku wynika, iż w/w Punkt w okresie objętym

*G
Koraja*

kontrolą udzielał pomocy również osobom ze środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2011 roku do Punktu zgłosiło się 6 klientów z problemem przemocy w rodzinie, natomiast w roku 2012 – 8. Nie uzyskano informacji czy w przypadku osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które zgłosiły się do punktu po pomoc została wszczęta procedura Niebieskie Karty. Zgodnie z art. 9d ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie*. Ponadto zgodnie z ust. 3 w/w podstawy prawnej przedstawiciele podmiotów, o których mowa w ust. 2, *realizują procedurę "Niebieskie Karty" w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego*. Pomimo, iż terapeuta prowadzący spotkania w Punkcie jest członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rytwianach i w ramach Punktu świadczy pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – nie został powołany do zespołu interdyscyplinarnego, ani też do żadnej z grup roboczych. Ze względu na fakt, iż z usług Punktu Konsultacyjnego w gminie Rytwiany mogą korzystać i korzystały osoby dotknięte przemocą w rodzinie, punkt taki powinien być zarejestrowany w Statystycznej Aplikacji Centralnej. Konieczność rejestracji tego typu jednostek obowiązuje od 2010 roku. Ponadto działalności Punktu Konsultacyjnego, który świadczył również pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie nie wykazywano w rocznych sprawozdaniach resortowych PRZEMOC Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zarówno w okresie I-XII 2011 jak i w okresie I-XII 2012. Informacje na temat oferty pomocowej Punktu widnieją na stronie internetowej Urzędu Gminy Rytwiany, jednakże wynika z nich, że Punkt świadczy pomoc jedynie dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.

- 4) W okresie kontroli Gmina Rytwiany nie realizowała działań edukacyjnych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców z tych rodzin.
- 5) Gmina Rytwiany nie posiada żadnych, formalnie opracowanych procedur na wypadek pojawienia się konieczności umieszczenia osoby doznającej przemocy w ośrodku wsparcia jak również nie dysponuje ośrodkiem wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 6) Według kierownika ośrodka pomocy społecznej w okresie objętym kontrolą nie zachodziła konieczność zapewnienia osobom schronienia w ośrodkach wsparcia ze względu doświadczenie przemocy w rodzinie przez te osoby, jednakże w toku kontroli, w trakcie analizy formularza Niebieskiej Karty A, założonej w dniu 12 listopada 2012 r. przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Staszowie na rzecz mieszkanki gminy Rytwiany doznającej ze strony męża od kilku lat przemocy fizycznej i psychicznej, jako jedną z możliwych do udzielenia form pomocy zaznaczono umieszczenie w/w w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny nie ustosunkował się jednak do wniosku podmiotu, który założył Niebieską Kartę.
- 7) Zespół Interdyscyplinarny w gminie Rytwiany został powołany Zarządzeniem nr 24/2011 Wójta Gminy Rytwiany z dnia 25 lipca 2011 roku. Do składu Zespołu Interdyscyplinarnego powołano przedstawiciela miejscowego klubu sportowego, który

Karty

- w swej działalności statutowej nie wykonuje żadnych zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- 8) Mimo powołania składu Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 25 lipca 2011 r. jego pierwsze posiedzenie odbyło się dopiero w dniu 12 grudnia 2012 r. co stanowi zaniechanie realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jak również uchwały Rady Gminy Rytwiany Nr XI/71/2011 z dnia 30 czerwca 2011 roku.
 - 9) Do dnia 12 grudnia 2012 r., przez okres 15 miesięcy od momentu powołania, Zespół Interdyscyplinarny nie realizował żadnych zadań ustawowych wynikających z art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto nie realizował obowiązków nałożonych w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieska Karta oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. Nr 209, poz. 1245 z późn. zm.), mimo iż do Urzędu Gminy w Rytwianach wpływały w tym czasie Niebieskie Karty.
 - 10) Żadna z grup roboczych działających w Gminie Rytwiany nie spełniała wymogów przewidzianych art. 9a ust. 11 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
 - 11) W dniu przeprowadzenia kontroli dokonano analizy 8 losowo wybranych teczek klientów, założonych w związku z wszczęciem procedury Niebieskie Karty (NK), z czego 4 NK zostały założone w 2011 roku, 3 NK w 2012 roku, 1 NK na początku 2013 roku. Wszystkie Niebieskie Karty wpływające do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2011, 2012 – zostały rozpatrzone dopiero w dniu 12 grudnia 2012 r. Do tego czasu nie podejmowano w gminie Rytwiany żadnych działań w ramach procedury Niebieskie Karty zmierzających do udzielenia pomocy osobom/rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie. Dokumentacja jest prowadzona w sposób nierzetelny. Sposób prowadzenia procedury Niebieskie Karty, w szczególności: brak opracowanego kompleksowego, długofalowego planu pomocy na rzecz danego środowiska; brak dokumentowania przez grupy robocze wszelkich działań realizowanych jak również planowanych do realizacji na rzecz danej rodziny; brak notatek z monitoringu jak również brak wskazania w dokumentacji kolejnych terminów spotkań grup roboczych na rzecz danej osoby wskazuje, iż procedura nie jest prowadzona w sposób prawidłowy.

VII. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

– sprawdzoną dokumentację, sprawozdania w Statystycznej Aplikacji Centralnej oraz wyjaśnienia udzielone przez Wójta Gminy Rytwiany Pana Grzegorza Forkasiewicza i Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Ewę Majsak.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Wójtem Gminy Rytwiany Panem Grzegorzem Forkasiewiczem.

VIII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół

G. Kowalczyk

inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

Grzegorz Trzypcia
Korcija Anna

Kielce, dn. 2013 r.

Ze strony kontrolowanej:

WOJT GMINY
mgr Grzegorz Forkastewicz